
GEVEN JULLIE HUN TE ETEN

Gesprekspapier n.a.v. Marcus 6:30-44

We gaan verder met Marcus' verhaal over de omwenteling die begonnen is met de komst van Jezus Christus. Laten we even samenvatten wat we tot nu toe hebben gezien.

- De beweging rond Jezus Christus is revolutionair omdat Hij zijn volgelingen oproept om de verantwoordelijkheid voor het onrecht in de wereld niet bij anderen neer te leggen. Ieder mens heeft deel aan het onrecht van deze wereld, daar staat de doop symbool voor. Jezus laat zich ook dopen, daarmee laat Hij zien dat Hij de verantwoordelijkheid voor het kwaad van deze wereld op zich neemt. Jezus gaat afrekenen met het onrecht van deze wereld. (Marcus 1:1-11)
- Het kwaad zit echter niet alleen in ons, maar ook buiten ons. Deze wereld en wij mensen worden geregeerd door allerlei machten en dynamieken die sterker zijn dan wijzelf en die ons uiteindelijk de vernieling in helpen. Jezus komt om deze machten te ontmaskeren en ons ervan te bevrijden. Door Jezus wordt we gered van dat wat ons kapot maakt en krijgen we een nieuw bestaan. (Marcus 5:1-20)
- Omdat Jezus zowel afrekent met het onrecht en de machten in deze wereld, hoeven volgelingen van Jezus zich niet te laten leiden door angst. In een wereld die geregeerd wordt door allerlei angsten – angst voor de dood, voor ziekte, voor eenzaamheid, etc. – daagt Jezus zijn volgelingen uit om te leven vanuit vertrouwen. Vertrouwend op Jezus leren zijn volgelingen hun angsten onder ogen te komen en te zien dat Hij al hun diepste angsten heeft overwonnen. (Marcus 5:21-43)

Het verhaal dat deze keer centraal staat leert ons een volgend aspect over hoe volgelingen van Jezus in de wereld staan. De vorige keer zagen we dat Jezus zijn volgelingen wilde leren vertrouwen, vandaag zullen we zien dat Jezus zijn volgelingen uitdaagt te leven vanuit overvloed. In een wereld die geregeerd wordt door schaarste en dreigende tekorten, leert Jezus ons houding van liefdevolle betrokkenheid en vrijgevigheid. We lezen met elkaar Marcus 6:30-44.

Vraag: Welk van de drie bovenstaande punten spreekt je het meeste aan?

STUUR HEN NIET WEG

We lezen in vers 30 dat de leerlingen van Jezus weer bij Hem terugkwamen nadat hij hen eerder eropuit had gestuurd. Je kunt je voorstellen dat ze stuk voor stuk erg enthousiast geweest zullen zijn en je proeft daar ook iets van als Marcus zegt dat ze Jezus alles vertelden wat ze gedaan hadden. Na een hectische tijd is het goed om even een paar momenten met Jezus zelf te hebben. Het doet een beetje denken aan een kind dat op schoolreisje is geweest en dat vol enthousiasme aan zijn ouders vertelt wat er allemaal gebeurd is. Struikelend over haar woorden probeert ze zo snel mogelijk zo veel mogelijk te vertellen.

Maar hun wordt geen rust gegund. Ze zijn op zoek naar een eenzame plaats om even bij te komen van alle indrukken, om even rustig te kunnen eten, maar de mensen laten hun gewoon niet met rust. Zelfs als ze de boot pakken en wegvaren, dan nog worden ze opgemerkt door een menigte mensen die op hen afkomen omdat het nieuws van Jezus' aanwezigheid zich als een lopend vuurtje verspreid.

Op een gegeven moment is het genoeg, vinden de leerlingen. Terwijl Jezus nog bezig is met onderwijs geven, komen de leerlingen bij Hem met de vraag of het nou toch niet tijd wordt om de mensen weer naar huis te sturen. Ze zijn al zo lang omringd geweest door mensen dat het nu wel even genoeg is, bovendien moeten die mensen ook gewoon eten en daar moeten ze toch echt zelf voor zorgen. We kunnen ons deze reactie

goed indenken, helemaal omdat het een afgelegen plek is en het bovendien al laat is. Op het eerste gezicht is er niets mis met hun vraag aan het adres van Jezus.

WAAROM WIL JEZUS DE MENSEN NIET WEGSTUREN?

Jezus denkt daar echter anders over. In plaats ervan dat Hij hen gelijk geeft zegt Hij doodleuk: 'Geven jullie hun te eten!' Voordat ik focus op het feit dat Jezus wil dat zijn leerlingen voedsel moeten geven, wil ik even de aandacht richten op het feit dat Jezus niet wil dat de mensen weggestuurd worden. Waarom luistert Jezus niet gewoon naar zijn leerlingen en stuurt Hij de mensen niet gewoon naar huis?

Het geheim zit 'm in wat we lezen in vers 34, namelijk dat Jezus de mensen ziet en medelijden met hen krijgt omdat ze zijn als schapen zonder herder. Marcus maakt duidelijk: Jezus ziet niet maar een anonieme mensenmenigte, maar ziet allemaal mensen die ten diepste op zichzelf aangewezen zijn. Deze mensen dwalen als schapen door het leven zonder dat iemand hen richting wijst, hen leidt, voor hen zorgt, hen verbindt als ze gewond zijn en hen voedsel geeft als ze daar behoefte aan hebben. In deze paar woorden peilt Jezus de diepste problematiek van deze wereld: dat mensen ten diepste vaak helemaal op zichzelf aangewezen zijn.

Als dan de leerlingen bij Jezus komen met de suggestie dat Hij hen naar huis stuurt, is het duidelijk dat Zijn leerlingen in feite deel uit maken van het probleem. In een wereld waarin iedereen het voor zichzelf moet uitzoeken en op zichzelf aangewezen is, weten de leerlingen ook niets anders te doen dan de mensen met lege handen terug te sturen. Wellicht gaat er in de woorden van Jezus ook een teleurstelling schuil: de leerlingen zijn door Jezus de wereld in gezonden en teruggekomen, maar als ze worden geconfronteerd met de nood van de wereld weten ze niet anders te doen dan de mensen weg te sturen en voor zichzelf te laten zorgen.

Is het ook niet een levensgroot probleem vandaag de dag, dat we het allemaal uiteindelijk zelf moeten uitzoeken? We kunnen nog zo goed geholpen worden door een heel leger aan therapeuten, coaches en psychologen, maar als puntje bij paaltje komt worden we toch weer naar onszelf teruggewezen en moeten we het zelf uitzoeken. In feite doen de leerlingen hier niet anders. Ze behandelen Jezus als een inspirerend geestelijk leidsman die op spiritueel vlak een rijke betekenis heeft, maar die uiteindelijk de mensen met lege handen naar huis stuurt om het op eigen houtje te redden.

Jezus zegt: 'stuur hen niet weg, maar geef hun te eten'. Jezus ziet een andere wereld voor zich. Een wereld waarin mensen niet op zichzelf teruggeworpen worden en met een kluitje in het riet worden gestuurd, maar waarin mensen daadwerkelijk gezien en geholpen worden. Jezus wil geen mensen die aan zichzelf overgeleverd zijn, maar een gemeenschap van mensen die leven vanuit diepe onderlinge verbondenheid.

Iets verderop in de geschiedenis hebben de volgelingen van Jezus daar een woord voor gevonden: *kerk*. Kerk is niet allereerst een instituut, maar een gemeenschap van diepe onderlinge verbondenheid tussen mensen die niet aan zichzelf overgelaten worden, maar gezien en geliefd worden door Jezus en door elkaar. 'Kerk' is hoe Jezus liefdevol betrokken in deze wereld aanwezig wil zijn, niet voor niets noemt Paulus de kerk 'het lichaam van Christus'. Wij zijn 'kerk', wij zijn Christus' liefdevolle betrokkenheid in de wereld, die zichtbaar wordt in onderlinge verbondenheid en de weigering om mensen hulpeloos aan zichzelf over te laten.

Vraag: herken je het beeld van een wereld waarin mensen ten diepste aan zichzelf overgelaten worden?

Vraag: Kerk is de manier waarop Christus in deze wereld liefdevol aanwezig is. Wat vind je van die uitspraak?

GEVEN JULLIE HUN TE ETEN

Jezus stuurt mensen niet weg, maar geeft zijn leerlingen de opdracht hen te eten te geven. Nu moeten we goed opletten, want we kunnen op z'n minst twee dingen leren van deze opdracht en de uitvoering ervan.

JEZUS SCHAKELT MENSEN IN

Het eerste is dat Jezus zijn leerlingen de opdracht geeft de mensen te eten te geven. Jezus gaat niet als een soort bovenmenselijke Robert van Beckhoven allerlei lekkernijen tevoorschijn toveren om vervolgens de mensen te verrassen met een culinair hoogstandje, maar Hij verwacht van zijn volgelingen dat zij de mensen te eten geven.

Jezus schakelt zijn volgelingen dus niet *uit*, maar *in*. Sterker zelfs: als Jezus' volgelingen niet naar Hem geluisterd hadden, dan waren die mensen alsnog aan zichzelf overgeleverd en zouden ze met lege handen naar huis gegaan zijn. Hier kunnen we een paar gevolgtrekkingen uit halen.

- Ten eerste spreekt hieruit een groot *vertrouwen*. Jezus vertrouwt erop dat Zijn leerlingen in staat zullen zijn om in deze wereld mensen daadwerkelijk te helpen. Hij vertrouwt erop dat Zijn leerlingen de verleiding zullen weerstaan om de mensen met lege handen weg te sturen. Jezus kijkt niet cynisch neer op zijn volgelingen, maar schenkt hun een grote mate van vertrouwen.
- Maar – ten tweede – dit brengt wel een grote *verantwoordelijkheid* met zich mee. Jezus vertrouwt erop dat zijn volgelingen mensen niet met lege handen naar huis sturen, maar dat betekent dus ook dat wij dat vertrouwen niet moeten beschamen. Want als Jezus gebruik maakt van mensen om Zijn liefde uit te reiken, dan betekent het dat mensen van die liefde verstoken blijven als we ons niet in dienst laten nemen door Jezus.
- De derde gevolgtrekking die we kunnen maken is dat als Jezus gebruik maakt van mensen om Zijn liefde uit te delen, dat ook voor onszelf geldt. Ook wij komen Jezus' liefdevolle betrokkenheid in ons leven het beste op het spoor in de liefde die andere mensen ons bewijzen. Ik bedoel te zeggen: als je ernaar hunkert om Jezus' liefde te ervaren, dan moet je niet zozeer op zoek naar een diepe spirituele ervaring, maar veel meer ervoor kiezen om deel uit te maken van de kerk als gemeenschap die Jezus' liefdevolle betrokkenheid in het rauwe leven van alledag belichaamt.

Vraag: Herken je de drie punten die genoemd worden bij jezelf? Welk van drie bovengenoemde punten is het meest relevant voor jou op dit moment?

JEZUS SCHENKT OVERVLOED

Het eerste is dus dat Jezus mensen gebruikt. Het tweede dat we kunnen leren uit het wonder dat Jezus doet is dat Jezus ons leert denken vanuit overvloed. De leerlingen van Jezus komen bij Hem met de overtuiging dat er niet genoeg is voor iedereen. Ze belichamen zo de levenshouding die in deze wereld op alle vlakken toonaangevend is, namelijk de gedachte dat we leven vanuit een diep besef van schaarste. Er is altijd een tekort aan iets en we hebben van alles te weinig. Ons hele maatschappij en economie drijft op schaarste als diepe onderliggende drijfveer. Schaarste, de gedachte dat er niet of nauwelijks genoeg is voor iedereen en ik er dus maar voor moet zorgen dat ik in elk geval aan mijn portie krijg. Schaarste maakt dat wij als Westerse landen zoveel vaccins ingeslagen hebben, dan minder rijke landen achter het net vissen. Dit idee van schaarste – waarop onze economie gebouwd is – is ten diepste ontwrichtend en vernietigend. Het maakt mensen concurrenten van elkaar en het zorgt voor oneerlijke verhoudingen op grote en op kleine schaal.

Jezus leert denken vanuit overvloed. Zijn overvloed. Er is maar een beetje – twee broden en vijf vissen – maar na de ogen ten hemel geheven te hebben, het zegengebed uitgesproken te hebben en het verdeeld te hebben door zijn leerlingen blijkt dat kleine beetje meer dan genoeg te zijn voor iedereen. Zie je wat Jezus anders doet? Hij kijkt niet naar het kleine beetje dat er is om te concluderen dat er te weinig is, maar met het kleine beetje dat er is heft Hij zijn ogen naar boven om te ervaren dat het genoeg is. Hij let niet op de schaarste in Zijn handen, maar op de overvloed van boven.

Een klein beetje, maar een wereld van verschil

Natuurlijk heeft Jezus hier een wonder gedaan. Een paar broodjes en een paar visjes is nooit genoeg voor vijfduizend man, maar op een wonderlijke manier wordt het voldoende in Zijn hand. Marcus wil echter niet maar een wonderlijk verhaal vertellen, maar wil ons door dit verhaal leren wat er gebeurt wanneer Jezus aan het werk gaat en mensen zich door hem in dienst laten nemen: dan worden ogenschijnlijk niet toereikende hoeveelheden opeens veranderd in 'meer dan genoeg'. Wanneer volgelingen van Jezus zich door Hem in dienst laten nemen, dan kunnen zelfs kleine beetjes al een wereld van verschil maken.

Klein beetje kunnen een wereld van verschil maken als we vertrouwen. Waarom? Omdat die kleine beetjes leren dat Jezus en Zijn volgelingen mensen niet aan hun lot overlaten. Misschien is dat wel het grootste wonder en het meest bijzondere van dit verhaal: in een wereld waarin ieder aan zichzelf overgelaten is, daar proeven die vijfduizend mensen in brood en vis dat hier iemand is die hen wil leiden, voor hen wil zorgen, hen wil genezen...etc.

Kleine beetjes kunnen een wereld van verschil maken als we vertrouwen. Waarom? Omdat volgelingen van Jezus niet op de kleine beetjes letten om vervolgens de handdoek in de ring te gooien, maar omdat ze de ogen – net als Jezus – omhoog richten en letten op de overvloed aan liefdevolle betrokkenheid die ze ontvangen van Jezus. Omdat kleine beetjes op zichzelf genomen een teken van schaarste zijn, maar als we in vertrouwen op Jezus letten kunnen veranderen in overvloed.

Kleine beetje kunnen een wereld van verschil maken als we vertrouwen. Waarom? Omdat die kleine beetjes uit Jezus hand komen en die hand houdt niet op met delen. Elke keer als we bij Hem aankloppen vinden we een luisterend oor en geopende handen.

Kleine beetje kunnen een wereld van verschil maken als we vertrouwen. Waarom? Omdat ze komen uit de hand van Degene die dood en eenzaamheid voor ons gedragen heeft en daarmee in deze wanhopige wereld Zijn hoop heeft binnengebracht. Een klein beetje gegeven vanuit hoop is veel meer dan een beetje voedsel of geld, maar is een nieuwe toekomst die midden in deze wereld naar ons toekomt.

Vraag: welk klein beetje heb jij te geven?

TENSLOTTE

Jezus leert ons een andere economie: niet van de schaarste, maar van de overvloed. Niet van mammon, maar van Manna. Schaarste ontwricht en maakt kapot. Overvloed – Jezus' overvloed – daarentegen brengt mensen die eenzaam door het leven dwalen bij elkaar in liefdevolle betrokkenheid.